Nr. 97 SOSNOWIEC, niedziela dnia 29 kwietnia 1917 roku Rok XII

KURJER ZAGŁĘBIA

Dziennik społeczny, polityczny i literacki Wychodzi codziennie za wyłączeniem dni poświątecznych.

OGŁOSZENIA: na 1-ej stronicy za wiersz petitem 60 kop., po tekście 25 kop. Nadesłane w tekście 75 kop. Nekrologi na 3-ej stronicy 20 kop. za wiersz. Zwyczajne ogłoszenia za wiersz petitowy 15 kop. Drobne po 3 kop za wyraz. Dołączniki za każdy tysiąc 4 rb.

Adres Redakcji i Administracji: SOSNOWIEC, ul. Dęblińska Nr. 7, telef. Nr. 165, skrzynka pocztowa Nr. 155.

Adres dla depesz: „KURJER" — SOSNOWIEC.

Redakcja i Administracja otwarta od 8-ej rano bez przerwy do 7-ej godz. wieczorem. W niedziele i święta od 9-ej do 11-ej rano.

PRENUMERATĘ i OGŁOSZENIA przyjmują nadto wszystkie kantory ogłoszeń, księgarnie i agentury, w kraju i zagranicą.

Targowica.

Przywodząc na myśl różne świetne w aureoli blasków rocznice historyczne z górnej i chmurnej przeszłości narodu, należy czasem, przerzucając księgę historji, otworzyć te karty, których treść ścina krew w żyłach, jest owym „zgrzytem żelaza po szkle".

Świetne wspominki historyczne podnoszą ducha potomnych, są nigdy niewysychającą krynicą wiary w przyszłość, w niezniszczalność narodu, rasy... Ciemne karty dziejów winny być lekcją moralności obywatelskiej i patrjotyzmu. Bo jakże często wypadki powtarzają się w dziejach, jakże często te same błędy naród, jak człowiek w życiu prywatnem, popełnia?..

Lekcją taką jest — Targowica.

Wyraz, który często się słyszy, nawet dzisiaj — wyraz, który, jak każdy inny, fałszywie bywa częstokroć użyty.

*

Na przełomie dziejów naszych w dobie faktycznego odrodzenia się narodu, między jednym wiekopomnym aktem — Konstytucją Majową a drugim — resurekcją Kościuszkowską — przyszła owa wiosna śnieżna, zimę, raczej przypominająca, niosąca ową „zmowę ludzi małych", na moskiewskim żołdzie będących, pod osłoną bagnetów wrażych pchających się do władzy w kraju. Zdrada, której na imię — Konfederacja Targowicka.

Podczas, gdy w kraju myślano, jakby naprawić życie publiczne, jakby wszystko lepiej i mocniej urządzić, kiedy przemyśliwano nad najskuteczniejszymi środkami ku odrodzeniu narodu, w czasie kiedy Sejm zajmował się wykończeniem Konstytucji, zaprowadzał bezwzględną wolność słowa i druku, urządzał niezawisłą kongregację dyzunicką, uzupełniał unję lubelską, radził nad podwaliną silnej społeczności, w duchu, wyprzedzającym inne narody, — znaleźli się ludzie, którzy nad Newą, pod osłoną potężnej imperatorowej rosyjskiej, ladacznicy na tronie, knuli spisek, aby zburzyć wiekopomne dzieło Sejmu Czteroletniego.

Szczęsny Potocki, Seweryn Rzewuski, Fran. Ksawery Branicki wraz z Szymonem Kossakowskim zjeżdżają się owej wiosny w r. 1792 w Petersburgu i następnie po wkroczeniu wojsk moskiewskich na Ukrainę, przybywają do Targowicy i zawiązują ową konfederację, mającą na celu przywrócenie dawnej formy rządu, elekcji królów, złotej wolności, władzy hetmańskiej. Malkontenci opowiadają się przeciw Konstytucji z tajemnym zamiarem strącenia króla i zaprowadzenia rządów oligarchicznych. Marszałkiem tej ligi małych i sprzedajnych ludzi ogłoszono Szczęsnego Potockiego, hetmanami Branickiego i Rzewuskiego.

I poszło po kraju, co było z krzykactwa, z narwańców, mieniących się najlepszymi obywatelami, politykami, za wezwaniem Branickich, Potockich, Rzewuskich, Kossakowskich. W przekonaniu, że oni właśnie wynaleźli niezawodny środek aktywny na zbawienie Polski, ściągała do obozu marszałka i hetmanów, na służbie moskiewskiej będących, wszelka hołota szlachecka, wszelka tandeta i lichota społeczna, zbieranina krzykactwa, szaleńców, półgłówków.

Sejm zmuszony był zawiesić swoje obrady. Spokojna, a skuteczna budowa państwa i kraju uległa przerwie. Wojska moskiewskie wraz z Targowiczanami znalazły się nad Bugiem. Były by może ks. Józef skutecznie wytrzymał napór moskiewszczyzny, gdyby nie słabość króla, który przechylił się na stronę Targowiczan, straciwszy nadzieję obrony własnemi siłami, po odmownej odpowiedzi króla pruskiego. Skutkiem tego generałowie polscy wzięli dymisję i wspólnie z przywódcami stronnictwa patrjotycznego udali się zagranicę, wojskowość i kraj przeszły pod władzę—Rosji i Targowicy.

*

Bagnet moskiewski i dyplomacja moskiewska za narzędzie swoje w wykonaniu szatańskich pomysłów użyła krzykactwo i podłotę w Polsce. A choć lichoty tej nie było w kraju znów tak wiele, to przecież działając pod osłoną obcych bagnetów, wywoływała wrażenie, jakgdyby jej było krocie. Krzykactwo utrzymywało, że działa dla dobra kraju, Ojczyzny, jedynie ze względu na całość granic Rzeczypospolitej, na wolność szlachecką, chwyta się tych „aktywnych" środków walki... Wszelka praca spokojna, od postaw, praca mozolna nad całkowitą i gruntowną przebudową społeczną — wydawała im się zaprzepaszczeniem ideałów narodowych, tradycji, słabością, ba! nawet zdradą narodową. Toć 21 lipca 1792 r. pan Marszałek Szczęsny Potocki pozwał przed sądy konfederackie obu marszałków sejmu czteroletniego za to, że według jego opinji, „wprowadzili rząd absolutny, że wolnego szlachcica zamienili w podłego niewolnika, że uprawiali rabunki i krzywdy"...

*

Nędzna zwarjowana hołota Targowicka ściągnęła na kraj Konwencję prusko-rosyjską i drugi rozbiór Polski w d. 23 stycznia 1793 roku. Sejm, z nakazu ambasadora Sieversa w Grodnie zgromadzony, pod grozą dział, konwencję zatwierdzić musiał. Polska wyszła uszczuplona, słaba— z opresji strasznych lat.

Nie zamarł jednak duch wielkiego narodu, rozbudzony Sejmem Czteroletnim. Zdrowy instynkt narodu szukał za wszelką cenę ocalenia. W resurekcji Kościuszkowskiej białe sukmany chłopskie pod wodzą Naczelnika zapisują świetną kartę w dziejach odrodzenia Narodu, — który odnalazł siebie. Myśl polityczna, sięgająca w odbudowie fundamentów społecznych, idzie swoją, zakreśloną przez Opatrzność drogą.

Targowica nie wytrąciła jej z kolei, choć nieszczęście sprowadziła na kraj cały i na pokolenia. A po trzecim rozbiorze, który już nieuchronnie musiał przyjść, w ciągu całego stulecia walki narodu o niepodległość, mimo wszystkie klęski, jakie zwaliły się brzemieniem na barki narodu, Polska zachowała swój rozum stanu, nie będąc już mocarstwem wolnem...

*

W wiosenny dzień, czasu wielkiej wojny, kiedy Naród staje na progu wolności i buduje twardemi od pracy rękoma swój byt, uprawia rolę pod przyszły siew w wolnej Ojczyźnie, dobrze jest zastanowić się nad jedną lekcją z przeszłości, której na imię:

— Targowica.

Z bronią u nogi.

„Głos Narodu" pisze:

Rząd złożył Kołu polskiemu zapewnienia, iż zamierza urzeczywistnić pismo cesarskie o usamodzielnieniu Galicji; że chce wynagrodzić kraj za szkody, jakie poniósł w charakterze przedmurza wojskowego monarchji; że obiecuje wypłacić natychmiast należytości za świadczenia wojenne i że chce oszczędzać Galicji wszystkiego, co mogłoby być tłomaczone „jako niepotrzebne zastrzeżenie, brak zaufania czy zła wola". Wobec tego Koło polskie, uchwaliło, iż oczekuje w tych kwestjach propozycji rządu, życzy sobie, aby prezydjum prowadziło układy z gabinetem i zastrzega sobie ostateczną o wyniku tych rokowań decyzję.

Ostatni ten punkt wskazuje, iż Koło polskie pozostaje wobec rządu na stanowisku wyczekiwania z bronią u nogi. Podkreśla się tą sytuacja tonem, w jakim Koło „domaga się stanowczo i bezzwłocznie zmiany nieprzychylnego i krzywdzącego postępowania władz, stosowanego od początku wojny wobec ludności polskiej". Długo czekaliśmy, aby z ust naszej reprezentacji wiedeńskiej padło nakoniec słowo jasne i stanowcze, określając stosunek władz do Polaków w Galicji. Usłyszeliśmy je wczoraj, wypowiedziane tonem takim, jaki odpowiada istocie rzeczy. Rząd wie obecnie, iż w tym kierunku zmienić się winno wszystko, do gruntu. A zrozumie, jak sądzimy, że jego wspom-

niana wyżej chęć zerwania z zaostrzeniami, brakiem zaufania czy złą wolą, będzie kontrolowana pilnie pod kątem czynów: będzie badana jaknajtroskliwiej w jakim stopniu się ziszcza.

Tej samej kontroli podlegnie, oczywiście, reszta obietnic rządowych. Mamy nadzieję, że za stanowczemi słowami pójdą od strony Koła równie stanowcze czyny, że dalsze stanowisko naszego przedstawicielstwa w Wiedniu wobec rządu będzie bezwarunkowo zależnem od tego, jak ten rząd wobec słusznych żądań i skarg kraju się zachowa. Żadna inna taktyka nie odpowiedziałaby nastrojowi opinji w kraju, opinji, która swym moralnym naciskiem poprze Koło w każdej energicznej akcji, lecz musiałaby się zastrzedz przeciw wszelkim połowicznościom i przeciw ustępstwom, narażającym na szwank interes polski.

Osobnym punktem zastrzeżono Kołu sejmowemu omówienie całokształtu sprawy polskiej. Obrad tych niecierpliwie wyczekiwać będzie zarówno Galicja, jak i inne dzielnice Polski, które na równi z nami mają prawo dowiedzieć się o stanowisku najwyższej instancji politycznej naszego kraju w sprawie polskiej, jako takiej. Milczenie trwało długo, przyniosło z pewnością niejedną szkodę, jak zwykle bywa przy zaniechaniu enucjacji koniecznych i zdolnych zaważyć na położeniu. Zapowiedź, że się przerwie, witamy z nadzieją, iż Koło Sejmowe znajduje również określenie mocne i odpowiadające najgłębszym dążeniom duszy narodowej w tem wielkim momencie dziejów. Oczekujemy manifestacji szerokiej, wybiegającej poza orjentacje dzielnicowe czy partyjne, manifestacji godnej momentu, w którym z za wszystkich frontów, z obu półkuli ze wszystkich stron świata dolatuje ku nam hasło Polski niepodległej i niezawisłej, jako jeden z postulatów sprawiedliwości dziejowej i jako jeden z niezbędnych warunków trwałego pokoju.

Koło polskie ma zebrać się między 10 a 15 maja. Wysłucha wówczas sprawozdania prezydjum o rokowaniach z rządem, oceni ich wynik i poweźmie decyzję ostateczną co do swego dalszego stanowiska. Jakkolwiekby w praktyce przedstawiło się ziszczenie obietnic, złożonych przez rząd krajowy w wspomnianem na wstępie oświadczeniu, reprezentacja nasza będzie miała w parlamencie przed sobą wielkie i ważne zadanie.

Silnemi rysami nakreśliło Koło polskie swój program. Oczekujemy, że równie silną ręką potrafi go urzeczywistnić.

Z koła polskiego w Wiedniu.

WIEDEŃ, 27 kwietnia, (B. T. W.). Koło polskie wysłuchało sprawozdania prezesa o sytuacji politycznej. Sprawozdanie zawiera oświadczenie prezesa ministrów w sprawie urzeczywistnienia odręcznego pisma cesarskiego, dotyczącego autonomji Galicji oraz powetowania szkód, spowodowanych w Galicji przez wojnę. Koło w rezolucji swej postanowiło czekać na propozycje rządowe w sprawach, poruszonych w oświadczeniu prezesa ministrów, oraz wezwać prezydjum Koła do pertraktowania w tym kierunku z rządem. Koło uchwaliło następnie rezolucję, w której wita, spowodowane przez rewolucję w Rosji, obalenie caryzmu, największego wroga narodu polskiego, i wyraża nadzieję, że wynik ten, utrwalający wolność ludów, będzie zwiastunem bliskiego pokoju.

WOJNA.

Komunikat niemiecki.

BERLIN. (BTW). Urzędowo donoszą dnia 26 kwietnia 1917 roku.

Wschodni teren walk:

Na południu od Rygi, pod Jakóbstadtem, Smorgoniami, na zachodzie od Łucka, na wschodzie od Złoczewa, nad Złotą Lipą, oraz wzdłuż Putny i Seretu zwiększyła się rosyjska działalność ogniowa i odpowiednio do tego nasz ogień wzajemny.

Zachodni teren walk:

Grupa wojsk następcy tronu ks. Ruprechta Bawarskiego.

Pod Arras nieprzyjaciel ruszył tylko jeszcze do częściowych ataków. Na południu od Scarpe jego fale atakujące przypuściły trzykrotnie szturm na nasze linje i trzy razy uszły z powrotem.

Walka artylerji w niektórych odcinkach utrzymywała się o znacznej sile

Pod Gevrelle stanowisko nasze położone jest na wschodnim brzegu wsi.

Grupa wojsk następcy tronu niemieckiego.

Ogólna sytuacja pozostaje bez zmiany. Walka ogniowa ograniczyła się na niektórych częściach frontu.

Pod Hurtebis-Ferme i na wschodzie stąd za pomocą natarć, pod czas których wzięliśmy do niewoli 3 oficerów przeszło 160 Francuzów, poprawiliśmy stanowisko nasze na tyłach Chemin de Dames. Wieczorem po gwałtownem spotęgowaniu ognia, wykonał nieprzyjaciel atak na froncie o szerokości 3 kilometrów, po obydwóch stronach Braye.

W Szampanji doszło tylko do walk na granaty ręczne.

Grupa wojsk jenerała-feldmarszałka Albrechta Würtemberskiego.

Nie zaszły żadne szczególniejsze wydarzenia.

WALKA NAPOWIETRZNA.

Wczoraj stracił nieprzyjaciel 6 latawców, z których porucznik Schäfer zestrzelił dwa, t. j. 22 i 23 go z kolei przeciwnika swego.

Front macedoński.

Z zeznań jeńców, wziętych w walce nad jeziorem Doiran w dniu 24 kwietnia wynika, iż Anglicy wykonali tam na wąskim froncie za pomocą znacznych sił atak, który miał bardzo rozległe cele. Dziarska piechota bułgarska odniosła piękny sukces, utrzymała wszystkie stanowiska swoje i łącznie z niemieckimi i bułgarskimi karabinami maszynowymi, oraz baterjami, zadała nieprzyjacielowi ciężkie straty.

Pierwszy generał kwatermistrz
v. LUDENDORFF.

Koalicja w sprawie polskiej.

WIEDEŃ, 27 kwiet. (B Kor.) „Zeit" zamieszcza dosłowny tekst noty państw koalicji, wysłanej do Rosji w odpowiedzi na proklamację rządu tymczasowego w sprawie polskiej. Nota ta brzmi:

„Ponieważ rząd prowizoryczny podał do wiadomości sprzymierzonych rządów Francji, Anglji i Włoch proklamację, wydaną do narodu polskiego, sprzymierzone rządy spieszą zawiadomić pana Milukowa, że podzielają uczucia rządu prowizorycznego, wzywającego Polaków do nie podległości i jedności. Sprzymierzeni widzą w decyzji Rosji tryumf zasad wolnościowych, właściwych państwom nowoczesnym i stanowiących siłę sprzymierzonych narodów w walce z niemiecką koalicją. Sprzymierzeni, śląc rządowi prowizorycznemu najserdeczniejsze życzenia, zaświadczają przed opinją publiczną, a w szczególności przed narodem polskim, że czują się solidarnymi z Rosją w myśli przywrócenia w Polsce jej integralności i usilnie pragną zapewnić, że nigdy nie przestały interesować się odrodzeniem narodu, przeznaczonego do tego, aby w przyszłej Europie ważną odgrywać rolę.

Panika w Piotrogrodzie.

AMSTERDAM, 27 kwiet. (BTW.) Według wiadomości podanej przez „Algemeen Handelsblad". korespondent Piotrogrodzki „Daily Express'u" donosi, iż wielu mieszkańców Piotrogrodu opuszcza stolicę w obawie przed atakiem Niemców na lądzie i morzu. Pociągi odchodzące do Moskwy są przepełnione.

Rosja będzie walczyć dalej?

PETERSBURG, 27 kwietnia (BTW). Doniesienie Petersburskiej Agencji Telegraficznej: Na kongresie delegatów wszystkich stronnictw z frontu zachodniego, odbytym w Mińsku, cały szereg mówców opowiedział się za bezwarunkową koniecznością przedsięwzięcie zaczepnych zarządzeń militarnych, oświadczając, iż podobnie, jak przy pomocy ataku zwyciężono wroga wewnętrznego, w sposób podobny da się również pokonać wroga zewnętrznego. Wreszcie przewodniczący stwierdził, iż w toku rozpraw nikt nie wyrzekł hasła: Precz z wojną!

Meksyk mobilizuje?

ROTTERDAM, 27 kwietnia (BTW) „New Jork World" donosi z Meksyku, że 130 deputowanych meks. domaga się natychmiastowego wystąpienia Meksyku przeciw Stanom Zjednoczonym w interesie pokoju. Dwie trzecie senatu oświadcza się za przeprowadzeniem natychmiastowej mobilizacji, jako środka ochronnego.

Proklamowanie niezawisłej Albanji.

LONDYN, 27 kwietnia (BTW.). Ward Price donosi z Salonik: Francuzi ogłosili niezawisłość Albanji. W okolicy Kericy utworzyli rząd tymczasowy przeważnie z Albańczyków. Także połowę policji uformowano z krajowców. Podobny manifest wydali Włosi nad morzem Adrjatyckiem.

Głos rozsądku.

WIEDEŃ, 27 kwietnia, (B T W.) „N. W. Journal" donosi, że prezydent Wilson zamyśla wpłynąć na angielskiego ministra Balfoura, by ententa umiarkowała swe cele wojennne, gdyż tego domaga się cały naród amerykański. Jako źródło swej informacji „N. W. Journal" cytuje „National Ztg." względnie doniesiesienie dzienników włoskich.

W Mezopotamji.

WIEDEŃ, 27 kwietnia (BTW.). Generał Mande donosi: Bitwa na prawym brzegu Tygrysu między Samarą a Istabulat toczy się dalej. W nocy z 23 na 24 przyszło do ostrej walki z bliska. Nieprzyjaciel przedsięwziął liczne kontrataki. Wyparliśmy nieprzyjaciela z uporczywie bronionego stanowiska, wyposażonego starannie w kryte żelazem osłony. Podjęliśmy pościg i zajęliśmy stację Samara. Dnia 23 zniszczył nieprzyjaciel, w największym pośpiechu, co tylko mógł. Wśród naszej zdobyczy znajduje się 16 lokomotyw, 224 wagonów kolei żelaznych i 2 barki z amunicją. Straty nieprzyjaciela w dniu 21 i 22 były ciężkie.

Z dnia na dzień.

Z Sosnowca

Dn. 28/IV.

Nabożeństwa.

Jutro, w niedzielę porządek nabożeństw w sosnowieckim kościele parafjalnym będzie następujący: Msze św. o godz. 6, o 8, o 9 i 10 rano. Suma o godzinie 11-ej. Nieszpory o 3 i pół po południu.

W innych parafjach miejscowych nabożeństwa o zwykłych godzinach.

— **Biuro rejestracji strat wojennych** będzie czynne w naszem mieście do 20 maja. W dniu tym ma być nieodwołalnie zamknięte. Przypominamy przeto wszystkim interesowanym, aby nie odkładali zarejestrowania swoich strat na ostatnią chwilę, ale aby uskutecznili to w najbliższych dniach. Straty wojenne zostaną wypłacone przez ten rząd, jaki będzie, dziś można z całą pewnością powiedzieć, że przez rząd polski, który przeprowadzi bezpośrednio z innymi rządami wyrównanie rachunków wojennych. Biuro rejestracji strat wojennych, mieszczące się przy ul. Głównej, dom p. Meyerholna (w podwórzu, 2 piętro) rejestruje straty pośrednie i bezpośrednie miejskie, poniesione przez nieruchomość wskutek rekwizycji i t p. oraz straty pocztowe, taryfowe, kolejowe. Biuro czynne od 9 do 12 w południe i od 3 do 6 popołudniu.

— **Zwyczajne roczne ogólne zebranie.** Zarząd Straży Ogniowej Ochotniczej w Sosnowcu podaje do wiadomości pp. Członków, że w niedzielę dnia 29 kwietnia r. b. o godz. 3 popoł. w lokalu Stow. Gimnastyczno-sportowego przy ul. Czystej Nr. 9 odbędzie się zwyczajne roczne ogólne zebranie z następującym porządkiem dziennym: 1) Odczytanie protokółu zeszłorocznego ogólnego zebrania; 2) Sprawozdanie z działalności Zarządu za 1916 r.; 3) Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej za 1916 r.; 4) Zatwierdzenie budżetu na 1917 r.; 5) Wybory: Prezesa Straży, vice-komendanta, gospodarza, dwóch członków Zarządu, i 3 członków Komisji Rewizyjnej; 6) Wnioski Zarządu; 7) Wnioski członków. Członkowie wspierający, którzy zalegają w opłacie składek za rok 1916, nie będą korzystali z prawa głosu na zebraniu. Osobne zawiadomienia rozsyłane nie będą.

— **Externi** pp. Jerzy Araszkiewicz Władysław Juda, Jan Mikołajewski zwracają się za naszem pośrednictwem do tych wszystkich, którzy mają zamiar zdawać egzamin maturalny we wrześniu, aby zechcieli zwrócić się pod adresem: Dietlowska 2 (w godz. od 12-ej do 4 i pół popołud) Jan Mikołajewski w celu wspólnego porozumienia się nad poczynieniem kroków do zdawania tego egzaminu na miejscu, wobec delegacji z departamentu wyznań i oświaty przy Radzie Stanu. W przeciwnym razie wszyscy externi zmuszeni byliby udać się w tym celu do Warszawy, co pociągnęłoby za sobą duże koszta i kłopoty.

— **Wielki wiec informacyjno-dyskusyjny.** Polskie Związkie Zawodowe urządają dnia 29 kwietnia r. b. o godz. 2 popołudniu we własnej sali na Pogoni Wieki Wiec informacyjno-dyskusyjny na temat. chwila bieżąca i wyjaśnienie celów Związków w chwili obecnej.

— **Komisja Żywnościowa R. M. O.** podaje do wiadomości, że wobec spodziewanej zmiany waluty od dnia 26 b. m. marki polskiej, wycofuje z obiegu swoje kwity, wypuszczone skutkiem braku bilonu, Kwity te przyjmowane będą w sklepach Komisji, jak również w kasie głównej przy ul. Dęblińskiej Nr. 11 tylko do dnia 1-go czerwca r. b. włącznie, po tym terminie nie zwrócono kwity będą unieważnione.

Komisja żywnościowa R. M. O. m. Sosnowca podaje do wiadomości, że z powodu braku mięsa w sobotę i niedzielę dnia 28 i 29 b. m. jatki nie będą czynne.

— **Opłaty** na poczcie Miejskiej począwszy od 26 kwietnia r, b. ustalone zostają jak następuje: a) od listów zwyczajnych i pocztówek 5 fen. b) za depesze i listy pilne: w centrum miasta 30 fen. po za centrum miasta 70 fen. c) za wynajęcie jednej skrzynki pocztowej na poczcie miesięcznie 6 marek.

— **„Ogonki".** Dziś, w pierwszym dniu sprzedaży „chleba dodatkowego", przed sklepami Komisji żywnościowej utworzyły się ogonki **kilku dziesięciometrowej** długości! Niektórzy przyszli po chleb i zajęli przed zamkniętymi sklepami stanowiska jeszcze o godzinie 4-ej rano.

— **Mąka kartoflana.** Jak donoszą pisma stołeczne, funt mąki kartoflanej kosztuje w Warszawie 1 rb. 20 kop. U nas zaś, w Sosnowcu, za funt takiej samej mąki niektórzy spekulanci żądają aż... 3 ruble!

— **„Zacisze".** Dnia 14-go maja drużyna artystyczna pod kierunkiem Wł. Bernatowicza kończy swoje występy w Zaciszu. W tym to dniu artyści odegrają na korzyść swego reżysera dramat narodowo-historyczny osnuty na tle powstania 63-go roku, podług powieści J. Kraszewskiego p. t. „Szpieg". Powieść ta za czasów niedawnych była przez cenzurę rosyjską

skonfiskowaną, a co za tem idzie szerszemu ogółowi nieznaną; a ciekawa, gdyż zapoznaje nas ze sposobami administracji rosyjskiej, jakimi chciała stłumić powstanie 63 roku. W dramacie, który będzie odegrany, wszystkie ważniejsze momenty ściśle z prawdą historyczną połączone, przedstawiają całość silną i wstrząsającą. W rocznicę 3 go maja p. Bernatowicz wystawia znakomity obraz sceniczny w 6-ciu odsłonach „Dla Ojczyzny“ Jadwigi z Łobzowa.

— „Kino-Oaza“. Od wtorku bieżącego tygodnia demonstruje sensacyjny 6-cio aktowy dramat, osnuty na tle prawdziwego zdarzenia w Warszawie p. t. „Ochrana Warszawska i jej tajemnice“. Współudział przyjmują wybitne siły artystyczne scen warszawskich jak: pp. Bruczówna, Węgrzyn — Junosza, Stępowski, Zelwerowicz i inni. Każdodziennie 3 seanse Ceny miejsc nie podwyższone.

OGŁOSZENIE.

Pan Szef Administracji przy Jenerał-Gubernatorstwie Warszawskiem, na zasadzie § 11 rozporządzenia o walucie w Jenerał-Gubernatorstwie Warszawskiem z dnia 14 kwietnia 1917 r, zezwolił na dalszy obieg bonów rublowych poniżej 20 kop. (3, 5, 10, 15 k.) Natomiast wzbroniony jest obieg bonów rublowych po 20 kop. i powyżej (20 k. 50 kop., 1 rb., 3 rb. 5 rb.) od 2-go kwietnia 1917 r. Bony te zaopatrzone napisem maksymalnej wartości w polskich markach bez zmiany zobowiązań wydawc otrzymują ponowne prawo obiegu.

Sosnowice, dnia 25 kwietnia 1917 r.

Szef Powiatu
w zastępstwie Gröbenschütz
Asesor rządowy.

Sąd Pokoju skazał w ostatnim czasie szereg kupców na znaczne grzywny za to, iż pod nazwą, esencji herbacianej, esencji arakowej i t. p. handlowali zupełnie bezwartościową mieszaniną, składającą się przeważnie z nieznacznej ilości palonego cukru i wody, czasem z domieszką małej ilości eteru owocowego i farby smolnej i pozbawionej smaku i siły odżywczej. Odnośnym kupcom zapasy odebrano. Ostrzega się przeto usilnie przed kupnem i sprzedażą tych tak zwanych esencji, które i teraz jeszcze często widzieć można w oknach wystawowych.

Będzin, dnia 24 kwietnia 1917.

Pierwszy prokurator.

Z Będzina.

+ **Zebranie P. M. S.** W niedzielę d. 29 kwietnia odbędzie się ogólne zebranie tutejszego Koła Polskiej Macierzy Szkolnej.

+ **Obchód 3-go Maja.** Odnośne władze doręczyły pozwolenie na obchód „3-go Maja“, zainicjowaniem obchodu zajmuje się zarząd towarzystwa pomocy edukacyjnej.

+ **Komisja aprowizacyjna** dla ludności chrześcijańskiej, z powodu braku artykułów żywnościowych otrzymała 3800 kg. nie skontygentowanej mąki żytniej dla wypieku chleba dla tutejszej ludności. Chleb będzie wypieczony w bochenkach 5 i 2 i pół funt., licząc na głowę 1 ¼ funta chleba po cenie 18 fenigów za jeden funt polskiej wagi. Sprzedaż chleba rozpoczęta będzie od soboty i dokonywaną ma być w czterech miejscach dla dania ludności możności prędkiego nabycia. Do kupna chleba ma prawo posiadacz karty ziemniaczanej. Nadto Komisja aprowizacyjna obniżyła cenę bobiku do 35 kop. lub 76 fenigów za funt z zastrzeżeniem, iż nabywcy takowy zużytkują dla swej konsumcji, a nie dla odsprzedaży różnym kramikom i w razie ujawnienia podobnego handlu, dana osoba pozbawioną zostanie zakupu prowiantów w komisji aprowizacyjnej. Cena bobiku dotychczas była jedna marka za funt.

+ **Sprostowanie.** W Nr. 95 z d. 27 kwietnia pomyłkowo zaznaczono datę rocznego ogólnego zebrania członków chrześcijańskiego Towarzystwa Dobroczynności, dnia 20 kwietnia, powinno być „30 kwietnia“, co niniejszym prostujemy.

+ **Nie do uwierzenia!** Przy ul. Modrzejowskiej Nr. 73 w suterynie mieści się piekarnia obecnie nieczynna Z pod pieca piekarnianego dobywa się stale woda, zalewając formalnie całą suterynę piekarni, zamieszkałą przez rodzinę składającą się z 12 tu osób, w tej liczbie kilkoro drobnych dzieci. Podobna nora ze wstrętnym zapachem zgnilizny nie powinna być zamieszkiwaną. Właściciel domu p. S. winien mieć na tyle sumienia, żeby nie wydzierżawiać podobnych suteryn na mieszkania. Nadto rodziną tą należałoby się zaopiekować i dać jej odpowiedniejsze locum.

+ **Funkcjonarjusze policji** otrzymali ponowione rozporządzenie przestrzegania jazdy rowerami po chodnikach i niedozwolania grupowania się osób na chodnikach. Grupowanie się na trotuarach od czasu zamknięcia kantorów wymiany pieniędzy, stale się powtarza.

+ **Kontrola „domów modlitwy“.** Funkcjonarjusze policyjni ściśle kontrolują dwa razy tygodniowo czystość żydowskich domów modlitw. Niektóre z tych mieszkań pod względem czystości przedstawiają obraz nędzy i rozpaczy. Śmiecie niewymiatane są od dłuższego czasu, ławki i stoły ani razu mydła lub gorącej wody nie widziały i „zapach“ w tych pomieszczeniach nie do zniesienia. Większość utrzymywaną jest w zupełnym porządku.

Z Łagiszy.

W niedzielę dn. 29 kwietnia r. b. Tow. Art. Polskich z Sosnowca urządza tylko jedno przedstawienie z częścią dochodu na rzecz miejscowej ochronki i „Domu Ludowego“ na przedstawienie złożą się: „Tajemnice cytadeli Warszawskiej“ dram. patrjotyczny w 1 akcie Osterloffa „Pieprzyk z Proszowic“ kom. ludowa w 1 ak, oraz na zakończenie śpiewy, monologi i deklamacje. Początek przedstawienia o g. 6 wiecz. Przy niniejszym zaznaczamy iż „Tow. Art. Polskich“ niema nic wspólnego z tow. urządzającym przedstawienie w Łagiszy przed dmowa mie siącami.

Z różnych stron.

□ **Zajęcie środków żywności w Krakowie.** Pisma krakowskie otrzymały następujący komunikat: Prezydjum miasta otrzymało zawiadomienie, że ministerstwo obrony krajowej upoważniło krakowską komendę wojskową łącznie z komendą twierdzy do zajmowania wszelkich środków żywności w Krakowie na podstawie ustawy i świadczeniach wojennych na cele wyżywienia oddziałów wojskowych w mieście. Sytuacja jest tem krytyczniejszą, że zarządzenie ministerstwa obrony krajowej obejmuje rekwizycję wszystkich artykułów żywności, zarówno będących w prywatnem posiadaniu, jak i znajdujących się w handlu, sklepach i sklepikach, dowożonych do miasta itp. Prezydjum miasta zwróciło uwagę decydujących czynników na skutki podobnego zarządzenia w Krakowie, gdzie z powodu braków w aprowizacji, ludność, zwłaszcza uboższa, cierpi nędzę.

□ **6 ty zjazd rad opiekuńczych.** W dniu 1 maja r. b. w siedzibie RGO. odbędzie się 6-ty zjazd rad opiekuńczych okręgowych, powiatowych i miejskich. Porządek dzienny zjazdu między innymi obejmuje: sprawę wysyłania dzieci na wieś, drugą kwestę ogólnokrajową pod hasłem „Ratujcie dzieci“ i sprawę ochron-szkółek. Początek obrad o godz. 9 i pół rano,

✕ **Kanclerz a robotnicy.** „Nordd. Allg. Ztg.“ donosi, że wbrew wszelkim pogłoskom, jakoby kanclerz Rzeszy był przyjął deputację strajkujących robotników berlińskich, przyjęcia nie było. Owej deputacji dano do zrozumienia w kancelarji Rzeszy, że kanclerz jej nie przyjmie i wyłuszczono powody, dlaczego tego nie uczyni.

OFIARY.

Zamiast wieńców na trumny ś. p. Wieńczysławy Foppowej i Emilji Płockiej nauczyciele Gimnazjum w Sielcu złożyli 53 marki na wpisy dla uczniów tegoż gimnazjum

Zarząd Domu Sierot na Dęb. Górze za ofiarowane 75 marek, jako część sumy zebranej zamiast wieńca na grób ś. p. Wandy Kwiatkowskiej niniejszym składa serdeczne podziękowanie.

Juljan Stawiński na najbiedniejszych do uznania p. S. Strzeleckiej rb 1.

Nauczyciele gimnazjum realnego w Sielcu na wpisy dla uczniów tegoż gimnazjum, zamiast wieńca na trumnę ś. p. Wieńczysławy Foppowej i Emilji Płockiej.

DROBNE OGŁOSZENIA

Kupię
dwie kapy nowe pluszowe. Wiadomość Administracja „Kurjera" 783-2-1

Zgubiono
książkę żywnościową, wydaną przez kop. Hr. Renard Michałowi Ziębik. 784-1-1

Czapki
rogatywki, poznanianki, sportowe. Pończochy, owijaki sportowe. Molicki ul. Trzeciego Maja 10 633

Skórki królicze
wyprawiam, kupuję niewyprawione, ulica Trzeciego Maja 10, Molicki. 163-1-1

Kupię
fortepian czarny, krótki w dobrym stanie. Oferty „Kurjer" — Będzin 752-3-1

Sprzedam
prosięta rasowe, ul. Wiejska Nr. 4. 748-2-1

Kozę
z mlekiem kupię zaraz. Zgłaszać się do Administracji Zakładów Hulczyńskiego. 768-2-1

Do sadzenia
drzewa owocowe, róże sztamowe i krzaczaste we wszystkich, nawet rzadko spotykanych kolorach. Szlachetka Wiejska 10. 758-1-1

Poszukuję
posady sklepowej. Wiadomość Alma Preibs Sosnowiec ul. Szenowska 34. 781-1-1

Sprzedam
męskie ubrania marynarkowe, jesionki, sakpalta, bławaty, bielizny i wiele innych rzeczy. Sosnowiec, Aleja 23. 779-1-1

Otomanę
dywanową, zegar, stoły, stoliki, krzesła oraz wiele innych rzeczy wysprzedaję. Czysta 5. 778-1-1

Zgubiono
kartę pobytu wydaną przez kop. Hr. Renard na imię Jana Petery. Znalazca zwróci do „Kurjera". 772-1-1

Młody człowiek, kawaler
umiejący dobrze czytać i pisać oraz chłopiec do kantoru i chłopcy do sprzedaży ulicznej gazet potrzebni zaraz. Zgłaszać się do „kantoru gazet" przy ul. 3-go Maja.

Stare marki

KUPUJĘ w dużej ilości, pojedyńczo i w kompletnych kolekcjach.
Wiadomość: „HOTEL KUPIECKI" Nr. 12, FISCHER. Niedziela od 8-ej — 12 ej do południa. 786

Lekarz wet. Bekker

Sosnowiec, Starososnowiecka 14
wznowił praktykę
Szczepienia ochronne i lecznicze. 737

Zakład Ortopedyczny

A. KOHN, BĘDZIN, Sławkowska Nr 28.
Bandaże rupturowe, brzuszne pasy, gorsety ortopedyczne, aparaty ortopedyczne, sztuczne członki, suspensorja i przepaski. 737

Urząd pośrednictwa pracy w Sosnowcu 19

ulica Dęblińska Nr. 11 (Iwangrodzka)

ma zajęcie

dla: **kucharek, służących,** do wszystkiego, oraz potrzebuje dziewcząt do fabryki za granicę.
Wielką ilość robotników na drogi żelazne do Królestwa Polskiego Litwy i Kurlandji zarobek marek 1,80 do 2,60 i całe utrzymanie z pomieszkaniem, oraz potrzeba 3 fryzjerów Polaków.

Także poszukują pracy w kraju.

Pomocnicy do biura, ślusarze maszynowi, stróż, tokarz, parobek do koni, cieśle, szwaczki, zecer do drukarni, praczki, dziewczęta do wszystkiego i do dzieci, kucharki, inżynier.

Zakład leczniczy
D-ra J. KMITY,
WARSZAWA, Nowowiejska 8.
Choroby gardła, nosa i uszów. 1437-x-1

FABRYKA ROWERÓW
Stanisława Krzywańskiego,
BĘDZIN, Słowiańska 8,
Oddział w Dąbrowie, ul. 3-go Maja 9.
Poleca: rowery nowe i używane, wszelkie części i przybory, hurtowo i detalicznie; reperacje; przerabia i odnawia rowery najbardziej zniszczone po cenach niskich. Reperacja maszyn do szycia i gramofonów. 573

Starszy Praktykant

branży kolonialnej z dłuższą praktyką, i dobremi świadectwami
POSZUKUJE ZAJĘCIA.
Wiadomość w „Kurjerze". 757

M. BORECKI Ogrodnictwo-handlowe w Będzinie.

POLECA: Grusze, Jabłonie, czereśnie, wiśnie, śliwy, orzechy włoskie, maliny, truskawki, rabarbar, szczypiorek, miętę pieprzową, lipy, kasztany, klony, jesieny, dęby, jarząbki, akacje szczepione i dzikie Róże nisko szczepione, jaśminy, bzy, ligustr, śniegułiczkę, akację syberyjską i bukszpan, zdatne na żywopłoty. Wino dzikie, klematis, chmiel, bluszcz, zdatne do okrywania altan. Paeonie pachnące, floksy trwałe, anrykle, pierwiosnki, fiołki pachnące, fiołki „erninga, stokrotki, bratki, niezapominajki, goździki holenderskie i kamienne. 732

Najnowsze oprawki ze sprężynami kablowymi, zadziwiająco elastyczne nie łamiące się.
KOSMA

Gwarancja 5-cio letnia.
Wyłączna sprzedaż na Zagłębie Dąbrowskie.

OPTYK OSKAR EINHORN

MODRZEJOWSKA 4 róg ul. 3-go Maja wprost dworca kolei W.-W.
Dopasowanie szkieł i oprawek odbywa się z całą ścisłością pg przepisów pp. D-rów Okulistów.

MAGAZYN KAPELUSZY DAMSKICH

pod firmą „NANON" Z. SUSZYCKA
Poleca: **najnowsze letnie kapelusze, bluzki woalowe, czapki (poznanianki), parasole w największym wyborze.** 777
CENY UMIARKOWANE.

Nasiona warzyw

buraków pastewnych i cukrowych, oraz SERADELLI poleca
T. KASZYŃSKI w ZAWIERCIU,
w sklepie przy ul. Kościelnej d. St. Bilnik
Drzewka owocowe i krzewy w zakładzie przy ul. Senatorskiej 67 na Argentynie.

Zakład Kąpielowo-Zdrojowy
CIECHOCINEK

Kąpiele solankowe, błotne, kwaso-węglowe, elektryczne i inhalatorjum. 167
Świetne skutki lecznicze.
Najtańsze utrzymanie.
SEZON WSTĘPNY od 1 maja do 1-go czerwca.
SEZON GŁÓWNY od 1-go czerwca do 1 października.
Dla kuracji domowych poleca się szlam, ług, wodę mineralną stołową. Reprezentacja A. SZMOLKE, Warszawa, Marszałkowska 149.
Cesarski Zarząd Kąpielowy.

KINO-TEATR Zacisze

wejście od ul. Dęblińskiej 45

Od wtorku 24 kwietnia r. b.
demonstrowany będzie
Niedźwiedź z Baskervillu
czyli (Przestępstwo baronowej z Baskervillu).
Sensacyjny kino-dramat detektywny w 4 ch wielkich częściach. W obrazie tym widz śledzi z natwiększym napięciem walkę człowieka z niedźwiedziem.

RYTMICZNE RYSUNKI natura naukowa
KUBUŚ NA SKATINGU komiczne
IMIENINY BRONKI kom. PRZEISTOCZENIE JAJ fantazja w kol.
Na scenie pod kierunkiem Wł. BERNATOWICZA
— Pierwszy raz w Sosnowcu —
ZASLUBINY z PRZESZKODAMI kom. w 1 ak. E Labiche.
Uwaga! W czwartek w rocznicę Konstytucji 3-go Maja „DLA OJCZYZNY".
Szczegóły w programach.

Kino-Oaza w Sosnowcu.

Od 24 kwietnia i dni następnych 1917 r.
Najwybitniejszy ze złotej serji Warszawskich obrazów odegrany przez artystów teatrów warszawskich. Zupełnie nowy egzemplarz w nowej inscenizacji w Sosnowcu niewidzianej
OCHRANA Warszawska i Jej Tajemnice
kinodramat w 6-ciu aktach,
osnuty na tle prawdziwego zdarzenia w Warszawie.
W rolach głównych: HALINA BRUCZOWNA, JOZEF WĘGRZYN, KAZ. JUNOSZA-STĘPOWSKI, ALEKSANDER ZELWEROWICZ.
Szczegóły w afiszach i programach. Początek punktualnie o 5-ej, 3 seanse dziennie, w niedzielę 4 seanse Ceny miejsc nie podwyższone.
ANONS! Od 3-go Maja **125 lat Niewoli Polski**

Kino-Sfinks w Sosnowcu.

We wtorek 24 kwietnia i dni następnych.
Pierwszy obraz ze znakomitej serji obrazów na rok 1917 ze słynną wszechświatową artystką
FERN ANDRA ze wspaniałym dramacie życiowym w 4 ch aktach p. t.:
Obłąkany
1. DWAJ PRZYJACIELE, 2. ZDRADA KOBIETY, 3. W SZPONACH SZALEŃCA, 4. ZAGINIONY.
Nad program:
Godzina śmiechu!

Redaktor odpowiedzialny JOZEF OSKOLSKI, wydawca ANTONI MAZURKIEWICZ. Druk „KURJERA ZAGŁĘBIA" ul. Dęblińska Nr. 7.
Za pozwoleniem Cenzury Niemieckiej.